

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-19.05- 05.01/051.00/Б/ОК_14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк. __/1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
28 серпня 2025 р., протокол № 7
Голова Вченої ради
Галина ТАРАСЮК

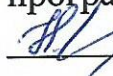

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Макроекономіка»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітня програма «Цифрова економіка»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів та цифрової економіки
26 серпня 2025 р.,
протокол № 08

Завідувач кафедри
 Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної
програми
 Наталія ОВАНДЕР

Розробник: доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів та
цифрової економіки Юрій УЩАПОВСЬКИЙ

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Цифрова економіка» затверджена Вченою радою факультету бізнесу та сфери обслуговування від 28 серпня 2025 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: 051 «Цифрова економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	–
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5		1-й	–
	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	–
		Практичні	
		32 год.	–
		Лабораторні	
		0 год.	–
		Самостійна робота	
	56 год.	–	
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Макроекономіка» є формування системних знань в галузі сучасної макроекономічної теорії та вміння їхнього застосування для вирішення поточних практичних завдань.

Завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка» є:

знати і розуміти

- базові поняття і закони макроекономіки та механізм функціонування економіки на макроекономічному рівні;
- основні макроекономічні моделі, що описують поведінку макроекономічних суб'єктів і функціонування національної економічної системи;
- моделі макроекономічного зростання;
- цілі та інструменти державного макроекономічного регулювання;

вміти

- аналізувати макроекономічні проблеми, уміло застосовуючи основні макроекономічні підходи;
- характеризувати макроекономічні явища і процеси на основі критеріїв соціально-економічної ефективності та окреслювати можливі шляхи вирішення типових макроекономічних проблем;
- використовуючи основні макроекономічні моделі, вирішувати гіпотетичні завдання, відповідати на поставлені питання;
- вести наукову дискусію з макроекономічної проблематики.

Зміст навчальної дисципліни скерований на формування таких **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

- ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- СК01.Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.
- СК04.Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК05.Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК09. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.
- СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання** за спеціальністю 051 «Економіка»:

- ПРН03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- ПРН04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- ПРН05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 5

- ПРН07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- ПРН09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

- комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 6

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Макроекономічні показники та моделі макроекономічної рівноваги

Тема 1. Макроекономіка як наука (ЗК03, СК01, СК05, ПРН03, ПРН04, ПРН21)

Макроекономіка як складова економічної теорії. Національна економіка як об'єкт макроекономіки. Взаємозв'язок мікро- та макроекономічних рішень в економіці. Предмет макроекономіки та її основні функції. Генезис та еволюція макроекономіки як науки. Позитивна і нормативна макроекономіка. Макроекономічний аналіз *ex post* та *ex ante*. Філософія макроекономіки.

Основні методологічні засади макроекономіки. Наукове абстрагування. Індукція та дедукція. Макроекономічне моделювання. Екзогенні та ендогенні змінні у макроекономічних моделях. Періоди часу дії макроекономічних моделей: короткостроковий, середньостроковий, довготривалий. Статичний та динамічний аналіз у мікроекономіці.

Агрегування економічних агентів. Резидентні та нерезидентні інституційні одиниці. Суб'єкти національної економіки (домогосподарства, фірми, держава) та їх функції. Іноземний сектор в економіці. Агрегування ринків. Типи та особливості макроекономічних ринків.

Економічна система та її властивості. Загальносистемні характеристики національної економіки: цілісність, ієрархічність, інтегративність. Особливі характеристики національної економіки: взаємопроникнення підсистем, кооперація між економічними суб'єктами та інститутами, динамічність, стохастичність, відкритість (замкнутість).

Механізми координації між суб'єктами економічної системи: командно-адміністративний та ринковий. Ринок і ринкові відносини як універсальна форма зв'язку елементів національної економіки.

Моделі кругопотоку (кругообороту) доходів та витрат. Двосекторна модель кругопотоку. Споживання і заощадження домогосподарств. Інвестиційні витатки бізнесу. Значення приватних заощаджень в економіці. Заощадження та інвестиції у системі кругопотоку. Інвестиції в економіку та вилучення із потоку доходів.

Трьохсекторна модель кругообороту. Податки, трансферти та державна закупівля товарів і послуг. Сальдо державного бюджету та проблема його збалансованості.

Модель кругообороту відкритої економіки (чотирьохсекторна модель з

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 7

урахуванням зарубіжного сектору). Експорт, імпорт та сальдо торгівельного балансу. Імпорт та експорт капіталу.

Тема 2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків (ЗК11, СК01, СК04, СК05, ПРН03, ПРН04, ПРН21)

Теоретичні основи та принципи побудови системи національних рахунків (СНР).

Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та методи його обчислення за видатками та доходами. Валовий національний продукт (ВНП). Відмінність між ВНП і ВВП. Чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний доход (НД). Чисті факторні надходження із-за кордону. Особистий доход (ОД). Безподатковий доход. Взаємозв'язок між показниками.

Індекс людського розвитку (ІЛР) та методи його обчислення.

Індекси цін та інфляція. Індекс Леспейреса, або індекс споживчих цін (ІСЦ), та методика його обрахунку. Індекс Пааше, або дефлятор ВВП. Індекс Фішера. Номінальний та реальний ВВП.

Вплив інфляції на купівельну спроможність грошей. Поняття базової інфляції. Зв'язок між номінальною ставкою проценту та очікуваною інфляцією: ефект Фішера. Платіжний баланс та валютний курс. Абсолютний та відносний паритет купівельної спроможності.

Показники рівня зайнятості населення. Зайняті та безробітні. Рівень безробіття. Коефіцієнт участі населення у робочій силі. Фрикційне, структурне та циклічне безробіття. Поняття «повної зайнятості» та потенційного ВВП у макроекономіці. Закон Оукена.

Тема 3. Макроекономічна рівновага: класична модель та модель «AD-AS» (ЗК03, СК04, СК05, ПРН03, ПРН07, ПРН21)

Класична модель макроекономічної рівноваги. Взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Ринок праці та його рівновага. Ефект реального доходу. Виробнича функція та взаємозамінність факторів. Закон спадної граничної продуктивності. Ринок грошей. Екзогенність пропозиції грошей. Попит на гроші. Ринок товарів: функція попиту і функція пропозиції. Розподіл сукупного попиту на споживання та інвестиції. Ринок заощаджень (інвестицій).

Модель макроекономічної рівноваги «сукупний попит – сукупна пропозиція». Сукупний попит і його складові. Крива сукупного попиту (AD). Причини від ємного нахилу кривої AD. Детермінанти, що впливають на обсяг (величину) сукупного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 8

попиту. Нецінові чинники сукупного попиту. Переміщення кривої сукупного попиту.

Сукупна пропозиція (AS). Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції у короткостроковому періоді. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Переміщення кривої сукупної пропозиції.

Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Зрушення сукупного попиту і сукупної пропозиції. Наукові аргументи щодо можливостей макроекономічної рівноваги за умов повної та неповної зайнятості. Стагфляція. «Перегрівання економіки». Ефект храповика.

Тема 4. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.

«Кейнсіанський хрест»

(ЗК03, СК01, СК04, СК05, ПРН03, ПРН04, ПРН07, ПРН09, ПРН21)

Споживання і заощадження у кейнсіанській моделі. Функція споживання і функція заощадження. Гранична схильність до споживання (MPC). Гранична схильність до заощаджень (MPS). Середня схильність до споживання (APC). Поточна вартість майбутнього доходу. Дисконтування.

Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточними доходами. Вибір активу заощадження та види заощаджень. Кейнсіанська функція споживання. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу.

Сукупні видатки та їх компоненти. Рівноважний рівень національного виробництва. Метод визначення рівноважного ВВП «видатки–обсяг національного виробництва». Заплановані та фактичні видатки. Метод рівноважного ВВП «витікання–ін'єкції». Запаси та економічна рівновага у короткостроковому періоді.

Зміна сукупних видатків та рівноважний ВВП. Ефект мультиплікатора. Мультиплікатор видатків. Автономні та похідні інвестиції. Ефект акселератора. Вплив державного сектору на рівноважний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Вплив зовнішньої торгівлі на рівноважний ВВП. Загальний мультиплікатор видатків.

Економічна рівновага у довгостроковому періоді та механізм її досягнення. Інфляційний та рецесійний розриви. Парадокс ощадливості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 9

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність та макроекономічне регулювання

Тема 5. Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку (ЗК11, СК01, СК04, СК05, ПРН03, ПРН07, ПРН09, ПРН21)

Циклічність розвитку економічної системи. Класичні та сучасний економічні цикли. Основні фази ділового циклу та їхня характеристика. Види економічних циклів за тривалістю. Екстернальні та інтернальні причини економічних коливань.

Теорії циклічного розвитку та їх класифікація. Теорії зовнішніх факторів В. С. Джевонса. Монетарна теорія Р. Хоутрі. Теорії перенагромадження капіталу М. І. Туган-Барановського та А. Афталюна. Кейнсіанські та некейнсіанські теорії циклу. Неокласичні теорії циклічного розвитку. Психологічні теорії циклічного розвитку.

Теорія реального ділового циклу. Критика теорії РЕЦ. Стохастичні теорії циклів. Безробіття та інфляція як основні наслідки порушення макроекономічної рівноваги.

Соціально-економічні втрати від безробіття. Ринок праці. Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на безробіття. Коефіцієнт звільнення і коефіцієнт працевлаштування. Державна політика зниження природної природної норми безробіття. Ринок праці, зайнятість та безробіття в економіці України.

Соціально-економічні наслідки інфляції. Вимірювання рівня інфляції. Збалансована та незбалансована інфляція. Інфляція попиту та інфляція пропозиції. Взаємозв'язок інфляції та процентних ставок Інфляція і заробітна плата. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива А. Філіпса. Суперечності та критика кривої А. Філіпса.

Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Антициклічне регулювання економіки. Антиінфляційна політика держави та політика у галузі зайнятості.

Тема 6. Держава у системі макроекономічного регулювання (ЗК11, СК04, СК05, СК09, СК11, ПРН05, ПРН07, ПРН09, ПРН21)

Проблема регулювання економічного процесу. Основні історичні етапи розвитку теорії регулювання економіки. Механізм саморегуляції ринкової економіки. Недоліки ринкової саморегуляції економічної системи. Об'єктивна необхідність державного регулювання економіки. Межі державного втручання в економіку.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 10

Теорія суспільного вибору.

Держава як компонент національної економіки та суб'єкт господарювання. Роль і функції держави у сучасній ринковій економіці: забезпечення правової бази, захист конкуренції, перерозподіл доходу і багатства, коригування розподілу ресурсів, стабілізація економіки, забезпечення економічного зростання.

Державне регулювання економіки (ДРЕ), його сутність, цілі та функції. Державне регулювання економіки і економічна політика. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки. Система органів державного регулювання економіки. Інституційні основи діяльності держави.

Модель прийняття економічних рішень Яна Тінбергена. Обґрунтування та принципи визначення цілей економічної політики. Система методів (інструментів) економічної політики. Ефективність економічної політики. Закон А. Вагнера. Економічна ефективність господарської системи. Оптимум В. Парето.

Тема 7. Модель «IS-LM». Монетарна та фіскальна політика держави (ЗК11, СК01, СК04, СК05, СК09, СК11, ПРН03, ПРН04, ПРН05, ПРН07)

Модель макроекономічної рівноваги «IS-LM» як теоретична основа економічної політики. Товарний ринок і крива IS. Ринок грошей і крива LM. Складові моделі «IS-LM».

Теоретичні основи, мета та інструменти грошово-кредитної (монетарної) політики. Пропозиція грошей. Кейнсіанська та монетаристська концепції грошової політики. Мультиплікатор грошової бази.

Центральний банк та його місце у національній економіці. Грошова емісія та її функції. Особливості застосування засобів (інструментів) грошово-кредитної політики. Операції на відкритому ринку. Зміна облікової ставки (ставки дисконту). Зміна обов'язкових мінімальних резервів для комерційних банків. Політика «дорогих» і «дешевих» грошей. Кількісні обмеження кредитування.

Передавальний механізм та ефективність монетарної політики. Монетарна політика Національного банку України. Державне регулювання валютних операцій та кредитно-розрахункових відносин.

Теоретичні основи, мета та інструменти бюджетно-податкової (фіскальної) політики. Державний бюджет. Функції державного бюджету. Доходи та видатки державного бюджету. Проблеми збалансованості бюджету: бюджетний дефіцит та державний борг.

Податкова система. Функції податків. Принципи справедливого і ефективного оподаткування. Крива Лафера. Класифікація податків. Структура податкових надходжень до бюджету. Дискреційна фіскальна політика. Недискреційна фіскальна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 11

політика. Ефект витіснення.

Стабілізаційна політика як поєднання фіскальних та монетарних інструментів.

Тема 8. Економічне зростання (ЗК03, СК01, СК04, СК05, ПРН03, ПРН04, ПРН07, ПРН21)

Зміст, фактори й типи економічного зростання. Показники факторів економічного зростання. Крива виробничих можливостей. Економічний розвиток та його рівень.

Кейнсіанські моделі економічного зростання. Загальна характеристика та передумови моделі економічного зростання Є. Домара. Роль інвестицій в забезпеченні економічного зростання. Вдосконалена модель економічного зростання Р. Харроода. Зайнятість робочої сили та економічне зростання. Головні особливості моделі Домара-Харроода. «Гарантований» та «природний» темпи економічного зростання.

Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу. Вихідні основи моделі Р. Солоу. Виробнича функція Кобба-Дугласа. Нагромадження капіталу. Фактори капіталоозброєності праці. Стаціонарний обсяг капіталу та економічне зростання. Рівень заощаджень. Золоте правило обсягу капіталу. Переваги та недоліки моделі Р. Солоу.

Народонаселення та економічне зростання. Стаціонарний стан економіки зі зростанням населення. Вплив НТП на економічне зростання. Стаціонарний стан з урахуванням НТП. Обрахунок внеску факторів в економічне зростання.

Проблеми економічного зростання в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 12

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Кредитні модулі	Змістовні модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинарські	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
№1	Модуль 1				
	Змістовий модуль 1. Макроекономічні показники та моделі макроекономічної рівноваги				
	Тема 1. Макроекономіка як наука	15	4	4	7
	Тема 2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків	15	4	4	7
	Тема 3. Макроекономічна рівновага: класична модель та модель «AD-AS» (сукупний попит– сукупна пропозиція)	15	4	4	7
	Тема 4. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. «Кейнсіанський хрест»	15	4	4	7
	Модуль 1	1	–	1	–
	Разом змістовий модуль 1	60	16	16	28
№2	Модуль 2				
	Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність та макроекономічне регулювання				
	Тема 5. Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку	15	4	4	7
	Тема 6. Держава у системі макроекономічного регулювання	15	4	4	7
	Тема 7. Модель «IS-LM». Монетарна та фіскальна політика держави	15	4	4	7
	Тема 8. Економічне зростання	15	4	4	7
	Модуль 2	1	–	1	–
	Разом змістовий модуль 2	60	16	16	28
Всього		120	32	32	56

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука	4
2.	Тема 2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків	4
3.	Тема 3. Макроекономічна рівновага: класична модель та модель «AD-AS» (сукупний попит– сукупна пропозиція)	4
4.	Тема 4. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. «Кейнсіанський хрест»	4
5.	Тема 5. Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку	4
6.	Тема 6. Держава у системі макроекономічного регулювання	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 13

7.	Тема 7. Модель «IS-LM». Монетарна та фінансова політика держави	4
8.	Тема 8. Економічне зростання	4
РАЗОМ		32

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в процесі підготовки до семінарських занять студент самостійно опрацює матеріал навчальної програми курсу «Макроекономіки», розв'язує типові задачі до відповідної теми.

Тема 1. Макроекономіка як наука (7 год.)

1.1. Які спільні проблеми об'єднують макроекономіку та мікроекономіку? Де пролягає межа, що виокремлює предмет макроекономіки від предмету мікроекономіки? Чому вчені вважають, що поділ на мікро- та макроекономіку є певною мірою умовним?

1.2. Розкрийте цілісність, ієрархічність та інтегративність як основні загальносистемні властивості національної економіки. Чому названі властивості характеризують будь яку систему: штучну чи природну? Назвіть властивості, що притаманні власне економічним системам та розкрийте їхню сутність.

1.3. Зробіть порівняльну характеристику двох механізмів координації між суб'єктами економічної системи: ринкового та командно-адміністративного. Результат оформіть у вигляді таблиці.

1.4. У чому полягає відмінність між відкритою та закритою економіками? За якими показникам можливо охарактеризувати рівень відкритості економіки?

1.5. Серед переліку теорій та проблем, назвіть ті, які вивчає: а) лише макроекономіка; б) тільки мікроекономіка; в) вивчають обидві науки.

1) Теорію безробіття; 2) теорію монополістичної конкуренції; 3) теорію інфляції; 4) довготривалі тенденції розвитку економіки; 5) теорію світової економіки; 6) теорію грошей; 7) поведінку споживача; 8) поведінку виробника; 9) проблему загальної економічної рівноваги; 10) теорію економічного зростання; 11) теорію економічного циклу; 12) теорію олігополії; 13) теорію досконалої конкуренції; 14) теорію недосконалої конкуренції; 15) теорію попиту і пропозиції праці; 16) проблеми валютного курсу; 17) проблему фінансування дефіциту державного бюджету; 18) короткотермінові коливання економіки; 19) проблеми цінової дискримінації.

1.6. Серед перелічених змінних, назвіть ті, які є: а) екзогенними; б) ендогенними.

1) облікова ставка відсотку; 2) державна закупівля товарів і послуг; 3) державний борг; 4) чистий експорт; 5) дефіцит державного бюджету; 6) заощадження; 7) курс облігацій; 8) мінімум заробітної плати; 9) попит на гроші; 10) норма обов'язкових резервів; 11) інвестиційні видатки; 12) норма амортизації; 13) обсяг експорту; 14)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 14

ставки оподаткування; 15) грошова маса; 16) трансфертні платежі; 17) споживчі видатки; 18) ринкова ставка відсотку; 19) обсяг імпорту; 20) рівень безробіття; 21) податкові надходження.

1.7. На основі прикладів розкрийте взаємозв'язок між макроекономікою і економічною політикою.

1.8. Чому науковці в макроекономічних дослідженнях змушені широко використовувати моделювання для верифікації гіпотез? Чим відрізняються наукові дослідження економіста від досліджень, наприклад, біолога чи хіміка?

Тема 2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків (7 год.)

2.1. Розкрийте поняття «інституційна одиниця» та основні принципи побудови системи національних рахунків (СНР). Назвіть основні макроекономічні показники, що розраховуються у СНР.

2.2. У чому полягає відмінність між валовим внутрішнім продуктом (ВВП) та валовим національним продуктом (ВНП)? Якщо резиденти даної країни заробляють за кордоном більше, ніж іноземці заробляють у цій країні, то який показник вищий: ВНП чи ВВП?

2.3. Що таке індекс людського розвитку (ІЛР) та за якими принципами він обраховується?

2.4. Наведіть приклад і розкрийте взаємозв'язок між трьома основними індексами цін: дефлятором, індексом споживчих цін та індексом цін виробника.

2.5. Яка різниця для обрахунку національного доходу між: а) вашим рішенням придбати українські меблі, а не польські? б) вашим рішенням оплатити працю вашої дружини (чоловіка) як найманої особи, і тим, що вона (він) будуть виконувати роботу задарма? в) фірмою, що купує автомобіль для службового користування, і фірмою, яка збільшує винагороду працівнику щоб він придбав собі автомобіль?

Тема 3. Макроекономічна рівновага:

Класична модель та модель «AD-AS» (сукупний попит – сукупна пропозиція) (7 год.)

3.1. Сформулюйте і розкрийте основні принципи, на яких ґрунтувався підхід класиків до макроекономічної рівноваги.

3.2. Поясніть, чим визначаються виробничі можливості економіки? Який закон визначає об'єктивну межу кількісного зростання одного із факторів виробництва в умовах їхньої взаємозамінності у класичній моделі макроекономічної рівноваги?

3.3. Поєднання яких компонентів забезпечує макроекономічний оптимум у класичній моделі?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 15

3.4. Розкрийте роль ринку грошей у забезпеченні макроекономічної рівноваги.

3.5. Розкрийте роль ставки відсотку на ринку заощаджень (інвестицій).

3.6. Назвіть головні інструменти макроекономічного саморегулювання згідно класичної моделі.

Тема 4. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. «Кейнсіанський хрест» (7 год.)

4.1. У чому сутність «Кейнсіанського хреста» як моделі пояснення макроекономічної рівноваги на товарному ринку?

4.2. Поясніть, чим відрізняються APC і MPC? Чому сума MPC і MPS дорівнює одиниці?

4.3. Побудуйте графік моделі «видатки – обсяг виробництва» та поясніть на ньому роль незапланованих інвестицій у товарні запаси за умови, коли фактичні сукупні видатки менші, ніж ВВП.

4.4. У якому співвідношенні перебувають фактичний і рівноважний ВВП, коли заплановані інвестиції менші від заощаджень, а фактичні інвестиції їм дорівнюють?

4.5. Чи вірно, що за допомогою «Кейнсіанського хреста» пояснюють механізм інфляції попиту, а модель «AD–AS» потрібна для аналізу інфляції видатків?

4.6. Яку роль відіграють державні податки та видатки у зміні макроекономічної рівноваги?

4.7. Що має зробити уряд для подолання інфляційного розриву у економіці:

- зменшити видатки і податки;
- збільшити видатки і зменшити податки;
- збільшити видатки і податки;
- зменшити видатки та підвищити податки?

Обґрунтуйте дії уряду.

Тема 5. Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку (7 год.)

5.1. Чи вплинув перехід від індустріальної до інформаційної доби на якісні характеристики класичного економічного циклу та на зміну періодичності його спадів та піднесення?

5.2. Які з нижчеперелічених процесів належать до фази спаду, а які до фази піднесення:

- скорочення обсягів роздрібною продажі;
- зростання товарно-матеріальних запасів фірм;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 16

- в) зростання приватних інвестицій;
- г) скорочення прибутків;
- г) зростання заощаджень;
- д) зростання податкових надходжень;
- е) зростання рівня цін;
- є) падіння курсу акцій;
- ж) зростання безробіття?

Відповіді обґрунтуйте.

5.3. Які з перерахованих явищ належать до неокласичного, а які до кейнсіанського тлумачення інфляції:

- а) знижено рівень оподаткування;
- б) домовленість про індексацію зарплати між профспілками і роботодавцями;
- в) збільшено норму банківських резервів комерційних банків;
- г) запропоновано продати облігації державного боргу?

5.4. Крива Філіпса передбачає, що коли безробіття високе, то інфляція низька і навпаки. Отже, чи можливо стверджувати, що в економіці може спостерігатися або висока інфляція, або високе безробіття, але вони ніколи не можуть спостерігатися одночасно?

5.5. Чи можна стверджувати, що до тієї пори допоки ми не заперечуємо високу інфляцію, ми можемо досягти такого низького рівня безробіття, якого тільки забажаємо? Для цього тільки слід збільшити попит на товари і послуги, наприклад, засобами його державного стимулювання?

5.6. Перша група дослідників стверджує, що інфляцію можна знизити у довгостроковому плані і без зростання безробіття, а тому слід звести інфляцію до нуля. Друга група дослідників стверджує, що коли темпи інфляції зберігаються постійними, наприклад на рівні 3-4% , то до цього слід прагнути. До якої групи дослідників ви б пристали? Наведіть власні аргументи щодо довгострокових цілей економічної політики для зниження інфляції і безробіття.

5.7. Розглянемо економіку, де не існує різниці між минулою і сподіваною інфляцією ($\pi_e = \pi - 1$). Економіка зазнає несприятливого шоку пропозиції, тому рівняння кривої сукупної пропозиції, що враховує x (параметр одноразового шоку), набуде такого вигляду:

$$\pi = \pi - 1 + \lambda(Y - Y^*) + x$$

Проілюструйте: реакцію економіки на такий одноразовий шок, враховуючи, що величина x – додатна впродовж дії цього шоку.

Тема 6. Держава у системі макроекономічного регулювання (7 год.)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 17

6.1. Чому на гривню, яку витрачає уряд, суспільство отримує, як правило, менше продукції і послуг, ніж на гривню, витрачену приватним підприємством? У чому приховуються глибинні причини такого стану речей?

6.2. Розкрийте основні властивості суспільних (громадських) благ. Якими засобами уряд намагається забезпечити соціум суспільними благами? Які з нижчеперелічених благ мають бути забезпечені за допомогою ринкового механізму, а до виробництва яких має долучитися держава: 1) мости; 2) автостоянки; 3) медичне обслуговування; 4) житло; 5) контроль над повітряним транспортом; 6) хліб; 7) бібліотеки; 8) освітні послуги? Відповіді обґрунтуйте.

6.3. Порівняйте вплив трансфертних платежів та вплив державної закупівлі товарів і послуг на зростання урядових видатків в економіці. Чому важливо розмежовувати названі впливи?

6.4. У чому полягає відмінність між регресивним, прогресивним і пропорційним оподаткуванням? Який характер оподаткування використано в податковій системі України?

6.5. Які аргументи наводять прихильники теорії суспільного вибору, пояснюючи фіаско держави? Що таке внутрішній та зовнішній лаги в економічних діях уряду?

6.6. Чим відрізняються взаємозалежні, взаємодоповнюючі та нейтральні цілі в моделі економічної політики у моделі Яна Тінбергена? Наведіть приклади таких цілей. Скільки і які елементи пропонував використовувати у цільовій функції вчений? Чим можна пояснити скорочення одночасно сформульованих цілей економічної політики з плином часу?

6.7. У чому проявляються основні розбіжності між кейнсіанською і монетарною теоріями щодо державного регулювання економіки?

6.8. Розкрийте і порівняйте концептуальні підходи Ентоні Даунса та Кеннета Ерроу в межах теорії суспільного вибору. Чи можна на підставі зроблених вченими висновків заперечувати чи відкидати необхідність державного втручання в економічні процеси?

Тема 7. Модель «IS-LM». Монетарна та фіскальна політика держави (7 год.)

7.1. Яким чином норма відсотку впливає на рівень запланованих інвестицій? Який зміст ми вкладаємо у вираз «за інших рівних умов», коли будуємо графіки запланованих інвестицій та кривої IS?

7.2. Чому рівновага на рику грошей враховує наявність вищої норми відсотка за більш високого рівня національного доходу? Які передбачено «інші рівні умови» при побудові графіку кривої LM?

7.3. У чому полягає вплив фіскальної політики протягом тривалого проміжку

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 18

часу на реальний обсяг виробництва та його структуру, а також на рівень цін і норму проценту в моделі «IS–LM» з гнучкими цінами?

7.4. Наведіть приклади тактичних, проміжних і кінцевих цілей грошово-кредитної політики?

7.5. В межах моделі «IS–LM» з гнучкими цінами за інших рівних умов продемонструйте яким є вплив зростання дефіциту державного бюджету на короткострокових та довготривалих часових проміжках на: а) реальний обсяг виробництва; б) рівень цін; в) норму відсотка; г) темпи зростання природного рівня обсягу виробництва; д) структуру випуску національного продукту?

7.6. Наведіть перелік засобів, які обмежують зростання цін. Для яких ще цілей, крім запобігання інфляції, можливо використовувати скорочення пропозиції грошей? Від яких причин може залежати вибір інструментів грошово-кредитної політики?

7.7. Чому виникає суперечність між політикою високих соціальних гарантій і політикою на зростання ефективності національної економіки? Поясніть і обґрунтуйте причини такої суперечності між цілями економічної політики.

7.8. Розкрийте дію передаточного механізму грошової політики. Дотримання яких умов потрібно для його ефективного функціонування?

7.9. Чи засвідчує скорочення пропозиції грошей вилучення готівки з обігу та розміщення їх у банківській сфері? Якої інформації не вистачає щоб ствердно відповісти на дане запитання?

7.10. Які причини можуть спонукати банки до зберігання надлишкових резервів, не використовуючи їх для отримання доходів?

7.11. До загальних державних видатків зараховують як державну закупівлю товарів в і послуг, так і трансфертні платежі. Чому так важливо для обрання інструментів фіскальної політики проводити відмінності між державними закупівлею та трансфертами?

7.12. З перерахованих нижче індикаторів назвіть такий, який найкраще відповідає критерію ефективності фіскальної політики:

а) рівень інфляційного впливу вбудованих стабілізаторів в економіці з повною зайнятістю ресурсів;

б) розмір фактичного дефіциту при повній зайнятості ресурсів;

в) рівень фактичного дефіциту (профіциту) державного бюджету;

г) рівень особистого податку з фізичних осіб.

Відповідь аргументуйте.

Тема 8. Економічне зростання (7 год.)

8.1. За допомогою яких інструментів економічної політики держава може

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 19

впливати на норму заощаджень, яка є одним з визначальних параметрів економічного зростання? Чи можливо за допомогою такої політики забезпечити рівень інвестицій, який би дорівнював рівню заощаджень?

8.2. Поясніть відмінність між категоріями: «економічний розвиток» і «економічне зростання»?

8.3. Якщо дві держави мають однакові економічні параметри розвитку: норми заощадження, темпи приросту населення, темпи зростання технологічного прогресу, але мають відмінності щодо рівня кваліфікації робочої сили, то чи будуть у них, згідно моделі Р. Солоу, відмінними темпи зростання ВВП та темпи зростання доходу на душу населення? Відповідь обґрунтуйте.

8.4. Наведіть аргументи щодо необхідності рівності між заощадженнями і запланованими інвестиціями в моделях економічного зростання? Які чинники можуть перешкоджати переходу заощаджень в інвестиції?

8.5. У чому полягає відмінність між «гарантованим», «фактичним» та «природним» темпами економічного зростання в моделі Р. Харрода? Яке співвідношення між названими темпами властиве буму, яке – депресії, а яке – ідеальному стану економіки?

8.6. Чи впливають на темпи економічного зростання у довгостроковій перспективі:

- а) освітні програми і програми науково-технічних досліджень;
- б) фіскальна політика;
- в) програми контролю за приростом населення;
- г) політика регулювання ринку праці;
- д) монетарна політика?

Відповідь аргументуйте.

8.7. Як відсутність науково-технічного прогресу з часом впливає на показник ВВП на душу населення і на весь ВВП?

8.8. Розкрийте вплив норми заощаджень на рівень ВВП та на темпи приросту ВВП на душу населення у довгостроковому періоді.

8.9. Чи вірним є таке твердження: «Чим нижчий рівень доходу, тим вищі темпи приросту ВВП»?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 20

7. Індивідуальні завдання

Протягом семестру студенти в індивідуальному порядку готують доповіді (або пишуть реферати) з проблемних питань відповідної теми і виступають на семінарі (або надають підготовлені матеріали для перевірки викладачу).

8. Методи навчання

Результат навчання	Методи навчання
1	2
ПРН04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;	– вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій); – наочні (демонстрація); – інтерактивні методи навчання (мозковий штурм); – ситуаційний метод.
ПРН07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	– вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій); – наочні (демонстрація); – практичні (різні види вправ та завдань);
ПРН09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	– вербальні (лекції-дискусії); – практичні (різні види вправ та завдань); – інтерактивні методи навчання: (мозковий штурм); – інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч; – ситуаційний метод.
ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій); – наочні (демонстрація); – практичні (різні види вправ та завдань); – ситуаційний метод.

9. Методи контролю

Результат навчання	Методи контролю
1	2
ПРН03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05-05.01/051.00.2/Б/ОК.14-1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 21

	<ul style="list-style-type: none"> – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 22

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміна 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 23

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	40
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій 3. Інші види робіт (наводиться перелік інших видів робіт)	< 20	< 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	5	5
Участь у дискусії	5	-
Виконання тестових завдань	5	10
Виконання завдань та задач	25	25
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	40	40

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 24

завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача заочної форми здобуття вищої освіти семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25-35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 25

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Економічна система	Economic system
2	Загальносистемні характеристики: цілісність, ієрархічність, інтегративність.	System-wide characteristics: integrity, hierarchy, integrativity.
3	Особливі характеристики економічної системи	Special characteristics of the economic system
4	Форми зв'язку в економічній системі	Forms of communication in the economic system
5	Моделі кругообігу доходів та видатків	Models of the cycle of income and expenditure
6	Індекс людського розвитку	Human development index
7	Валовий національний продукт (ВНП)	Gross national product (GNP)
8	Валовий внутрішній продукт (ВВП)	Gross domestic product (GDP)
9	Методи розрахунку ВНП (ВВП) за доходами і видатками	Methods of calculating GNP (GDP) by income and expenditure
10	Додана вартість	Value added
11	Чистий внутрішній продукт (ЧВП)	Net domestic product (NDP)
12	Чистий національний продукт (ЧНП)	Net national product (NNP)
13	Особисті споживчі витрати	Personal consumption expenditure
14	Валові приватні інвестиції	Gross private investment
15	Амортизація Державна закупівля товарів і послуг	Depreciation Government procurement of goods and services
16	Чистий експорт	Net exports
17	Непрямі податки на бізнес	Indirect taxes on business
18	Національний дохід	National income
19	Особистий дохід	Personal income
20	Дохід після сплати податків	Income after taxes
21	Кругообіг доходів і видатків	Circle of income and expenditure
22	Номинальний і реальний ВНП (ВВП)	Nominal and real GNP (GDP)
23	Дефлятор	Deflator
24	Потенційний ВВП	Potential GDP
25	Індекс Леспейреса	Lespeyres index

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 26

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
26	Індекс Пааше	Paasche index
27	Індекс Фішера	Fisher index
28	Ефект Фішера	Fisher effect
29	Закон Оукена	Ouken's law
30	Фрикційне, структурне та циклічне безробіття.	Frictional, structural and cyclical unemployment.
31	Природний рівень безробіття	Natural rate of unemployment
32	Платіжний баланс	Balance of payments
33	Валютний курс	Exchange rate
34	Паритет купівельної спроможності	Purchasing power parity
35	Система національних рахунків (СНР)	System of national accounts (SNA)
36	Теорія суспільного вибору	Public choice theory
37	Необхідність державного регулювання	Need for government regulation
38	Класична модель макроекономічної рівноваги	Classical model of macroeconomic equilibrium
39	Ринок товарів, ресурсів, грошей та інвестицій	Market of goods, resources, money and investment
40	Ефект реального доходу	Real income effect
41	Модель макроекономічної рівноваги «AD–AS»	Model of macroeconomic equilibrium «AD–AS»
42	Сукупний попит (AD)	Aggregate demand (AD)
43	Крива сукупного попиту	Aggregate demand curve
44	Детермінанти сукупного попиту	Determinants of aggregate demand
45	Сукупна пропозиція (AS)	Aggregate supply (AS)
46	Крива сукупної пропозиції	Aggregate supply curve
47	Детермінанти сукупної пропозиції	Determinants of aggregate supply
48	Ефект храповика	Ratchet effect
49	Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	Keynesian model of macroeconomic equilibrium
50	Функція споживання	Consumption function
51	Функція заощаджень	Savings function
52	Гранична схильність до споживання (MPC)	Marginal propensity to consume (MPC)
53	Гранична схильність до заощаджень (MPS)	Marginal propensity to save (MPS)
54	Заощадження	Savings
55	Інвестиції	Investments
56	Модель «інвестиції-заощадження»	Investment-savings model
57	Сукупні видатки	Aggregate expenditure
58	Модель «Кейнсіанський хрест»	Keynesian cross model
59	Автономні інвестиції	Autonomous investment
60	Похідні інвестиції	Derivative investments
61	Мультиплікатор	Multiplier
62	Ефект акселератора	Accelerator effect
63	Мультиплікатор збалансованого бюджету	Balanced budget multiplier

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 27

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
64	Загальний мультиплікатор видатків	General expenditure multiplier
65	Інфляційний і рецесійний розрив	Inflationary and recessionary gap
66	Парадокс ощадливості	The paradox of thrift
67	Порушення макроекономічної рівноваги	Disturbances of macroeconomic equilibrium
68	Економічний цикл	Economic cycle
69	Фази ділового циклу	Phases of the business cycle
70	Кейнсіанські теорії економічного циклу	Keynesian theories of the business cycle
71	Неокласичні теорії циклічного розвитку	Neoclassical theories of cyclical development
72	Теорія реального ділового циклу.	Theory of the real business cycle.
73	Соціально-економічні наслідки безробіття та інфляції	Socio-economic consequences of unemployment and inflation
74	Крива А. Філіпса.	A. Phillips curve.
75	Антициклічне регулювання економіки.	Countercyclical regulation of the economy.
76	Антиінфляційна політика	Anti-inflationary policy
77	Політика зайнятості	Employment policy
78	Механізм саморегуляції ринкової економіки	Mechanism of self-regulation of the market economy
79	Роль і функції держави в економічній системі	The role and functions of the state in the economic system
80	Державне регулювання економіки (ДРЕ)	State regulation of the economy (SRE)
81	Економічна політика.	Economic policy.
82	Об'єкти та суб'єкти ДРЕ.	Objects and subjects of SRE.
83	Модель прийняття економічних рішень Яна Тінбергена	Jan Tinbergen's economic decision-making model
84	Закон А. Вагнера	A. Wagner's law
85	Оптимум В. Парето	V. Pareto's optimum
86	Модель макроекономічної рівноваги «IS-LM»	IS-LM macroeconomic equilibrium model
87	Товарний ринок і крива IS	Goods market and IS curve
88	Ринок грошей і крива LM	Money market and LM curve
89	Інструменти грошово-кредитної (монетарної) політики	Instruments of monetary policy
90	Передавальний механізм монетарної політики	Transmission mechanism of monetary policy
91	Інструменти бюджетно-податкової (фіскальної) політики	Instruments of fiscal policy
92	Бюджетний дефіцит та державний борг.	Budget deficit and public debt.
93	Податкова система	Tax system
94	Крива Лафера	Laffer curve
95	Дискреційна фіскальна політика	Discretionary fiscal policy
96	Недискреційна фіскальна політика	Non-discretionary fiscal policy
97	Стабілізаційна політика	Stabilization policy
98	Економічного зростання	Economic growth

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 28

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
99	Модель економічного зростання Є. Домара	Economic growth model of E. Domar
100	Модель економічного зростання Р. Харроода	Economic growth model of R. Harrood
101	Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу	Neoclassical economic growth model of R. Solow
102	Виробнича функція Кобба-Дугласа.	Cobb-Douglas production function.
103	Модель стійкого (сталого) економічного зростання	Sustainable economic growth model

12. Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С.М. Панчишин, П.І. Острочерх, І.В. Грабінська та ін; за ред. С.М. Панчишина і П.І. Острочерха. Л.: Априорі, 2020. – 648 с.
2. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича; 9-те вид., доповн. – К.: Знання, 2014. – 740 с.
3. Круш П.В. Основи економічної теорії. Підручник. К.: Вид-во «Каравелла», 2023. – 448 с.
4. Макроекономіка. Мультимедійний навч. посібник / М.С, Бріль, О.М. Кліменко, М.А.Мащенко та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 705 с.
5. Панчишин С. Макроекономіка. Вдання 2-ге стереотипне – К., Либідь, 2002. – 616 с.
6. Панчишин С. Тести і задачі. – К., Либідь, 2002. – 216 с
7. Ревак І.О., Кіржецький Ю.І., Кіржецька М.С., Мельник С.І. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. – Львів: Львівський держ. ун-т внут. справ, 2019. – 19 с.
8. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 441 с.
9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2014. – 416 с.

Допоміжна література

1. Гронтовська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка. Навч. посібник – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.
2. Дорнбуш Рудігер, Фішер Стенлі Макроекономіка / пер. з англ. В. Мусієнко, та В. Овсієнко. – К.: основи, 1996. – 814 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник. Укл.: М.І.Колосінська, С.І.Белей, С.В.Бойда. – Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. – 200 с..
4. Родіонова І. Ф. Макроекономіка та економічна політика. Підручник. – К.: Таксон, 1996. – 240 с.
5. Савченко А. Г., Пухтаєвич Г. О., Тітьонко О. М. Макроекономіка: Підручник.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19.05- 05.01/051.00.2/Б/ОК.14- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 29

– К.: Либідь, 1999.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної ради. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Організація Об'єднаних Націй ООН. URL: <https://www.un.org/en/our-work/documents>
5. Всесвітній банк. URL: <http://www.worldbank.org/>
6. Сайт Міжнародної Торгівельної організації. URL: <http://www.wto.org/>
7. Організація Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР). URL: <http://www.oecd.org/>
8. Європейський союз. URL: <http://europa.eu/>
9. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org>
10. Міжнародна організація праці. URL: <http://www.ilo.org>
11. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/